
BRACTWO SZKÓŁ POBOŻNYCH

Kongregacja Generalna 2010

Kongregacja Generalna opracowała w 1988 r., a Kapituła Generalna z 1991 r. zatwierdziła dokument, który ustanawiał Bractwo Szkół Pobożnych.

Jego owocem były pierwsze Bractwa, które skupiły liczne osoby pragnące żyć głębiej charyzmatem pijarskim.

44. Kapituła Generalna z 1997 r. zatwierdziła dokument „Laikat w Szkołach Pobożnych” zawierający podstawowe założenia projektu Zakonu dotyczącego osób świeckich. Podano w nim linie działania w przyszłości.

Doświadczenie ponad dwudziestu lat oraz sam Projekt domagają się aktualizacji dokumentu „Bractwo Szkół Pobożnych”, by dopasować go do rzeczywistości i stworzyć możliwość dla podjęcia dalszych kroków.

Chodzi o zakreślenie wspólnych ram dla już istniejących Bractw, które to ramy ukierunkują powstawanie nowych. Inne elementy charyzmatyczne i praktyczne udostępnione są w publikacjach Zakonu i w doświadczeniu Bractw już istniejących, przekazując je do dyspozycji wszystkich.

To zarazem pozwala, by każde Bractwo mogło opracować swe własne dokumenty, przy zachowaniu wspólnej nazwy. Tym samym zapewnia się niezbędną jedność przy nieuniknionej różnorodności.

I. TOŻSAMOŚĆ BRACTWA SZKÓŁ POBOŻNYCH

Naśladować Jezusa w charyzmacie pijarskim

1. Osobista droga Kalasancjusza oraz jej historyczne ukształtowanie w Szkołach Pobożnych stanowią bogaty wzór duchowości, aktualny dla zakonników, a także świeckich pijarów. .
2. Kalasancjusz współpracował ze świeckimi w realizacji misji, na którą Kościół wyraził zgodę. Pragnął też, by „nasi bracia przyjęli jak swojego”. każdego świeckiego, który zechce w pełni włączyć się w dzieło Szkół Pobożnych. W ciągu całej historii, świeccy stale uczestniczyli w duchu i misji Kalasancjusza.
3. To stałe uczestniczenie, choć w różnych formach, w pijarskiej misji i życiu, pozwala nam stwierdzić za Synodem poświęconym Życiu Konsekrowanemu, że „charyzmat może być współdzielony ze świeckimi”ⁱⁱ. Bractwo Szkół Pobożnych pragnie być, w ślad za tym odkryciem powołania i misji świeckich w Kościele i świecie, odpowiedzią na pragnienie Boga.
4. Integracja charyzmatyczna w Szkołach Pobożnych oznacza skok jakościowy. Chodzi o uczestniczenie w trzech wymiarach: misji, duchowości i życiu wspólnotowym. Chodzi o przeżywanie i wcielanie daru charyzmatycznego danego przez Pana św. Józefowi Kalasancjuszowi, jaki w ciągu wieków przechowali pijarzy-zakonnicyⁱⁱⁱ, a który dzisiaj jest osobistym wezwaniem skierowanym do zakonników i do świeckich.
5. Bractwo tworzą wszyscy chrześcijanie skupieni w małych wspólnotach po to, by naśladować Jezusa dzieląc charyzmat pijarski (duchowość, misję i życie), każdy zgodnie ze swym powołaniem świecki, zakonny bądź kapłańskim.
6. Bractwo, każdemu ze swych członków, pomaga wzrastać w doświadczeniu wiary, formacji, zaangażowaniu i życiu zgodnym z Ewangelią, a także w dzieleniu życia we wspólnocie.

Zaproszenie współpracowników i osób bliskich pijarom

7. Zakon zaprasza wszystkie osoby pozostające w relacji z nim do pojęcia życia chrześcijańskiego i tożsamości pijarskiej, które mogą doprowadzić do integracji w Bractwie.
8. Zaproszenie to skierowane jest do katechetów, wychowawców, rodzin, uczniów i uczennic, absolwentów i do tych wszystkich, którzy w różnych formach pracują na polu edukacji, ewangelizacji i przemiany społecznej działając na rzecz lepszego świata dla wszystkich ludzi.
9. Odpowiedź na to zaproszenie wiąże się z podjęciem osobistej drogi zmierzającej do odkrycia i pogłębienia własnego powołania pijarskiego. Wyrażać się to będzie poprzez odpowiedni proces formacyjny oraz towarzyszenie osobiste i wspólnotowe, jakie w każdym z tych przypadków zostanie sprecyzowane.
10. Propozycja formacji we wspólnocie skierowana do młodych i dorosłych, z którymi jako pijarzy pracujemy, napotyka w Bractwie wspianą szansę kontynuacji stając się horyzontem dla jej rozwoju. Te procesy formacyjne prowadzone w grupach są podstawową drogą wiodącą w stronę Bractw.
11. Dzięki Bractwu Szkół Pobożnych uczestniczenie w charyzmacie Kalasancjusza staje się instytucjonalne.
12. Dzięki temu Szkoły Pobożne stają się miejscem eklezjalnego włączenia dla tych osób, które czują się ku temu powołane oraz drogą wspólnego podążania zakonników i świeckich. Zakon i Bractwo stają się przez to dwoma wielkimi filarami pijarskiej wspólnoty wiary, środowiskiem przyjmującym osoby z pijarskiego otoczenia.

II. POWOŁANIE W BRACTWIE SZKÓŁ POBOŻNYCH

Wspólne powołanie w Bractwie

13. Przynależność do Bractwa zakłada uprzednie odkrycie osobistego powołania polegającego na naśladowaniu Jezusa na wzór Kalasancjusza. Dlatego wszyscy członkowie dzielą wspólne powołanie, które ubogacają swoim własnym.
14. To wspólne powołanie wyraża się w pewnych zobowiązaniach, które charakteryzują członków Bractwa:
  - a. w pogłębianiu swego powołania chrześcijańskiego i misji jako członków Ludu Bożego;
  - b. w dogłębnym poznawaniu osoby Jezusa oraz Słowa Bożego;
  - c. w kroczeniu drogą pełniejszego poznawania osoby i dzieła Kalasancjusza;
  - d. w modlitwie osobistej;
  - e. w uczestniczeniu w cotygodniowej Eucharystii, o ile to możliwe w pijarskiej wspólnocie wiary;
  - f. w cotygodniowym bezinteresownym poświęceniu swego czasu innym;
  - g. w ekonomicznym zaangażowaniu w misję pijarską oraz potrzeby samego Bractwa;
  - h. we współpracy w budowaniu Szkół Pobożnych, a szczególnie w umacnianiu wszystkich powołań pijarskich i ich misji;
  - i. w aktywnym uczestniczeniu w małej wspólnocie będącej punktem odniesienia, w której współdzielą się modlitwę, życie, formację, ...;
  - j. w podtrzymywaniu więzów wspólnotowych z innymi grupami Bractwa;
  - k. w uczestniczeniu w zebraniach Bractwa i Szkół Pobożnych, organizowanych dla umacniania braterskiego współżycia, formacji bądź misji pijarskiej;
  - l. w służbie integracji dzieła w którym pracują, w ramach wspólnoty, Kościoła lokalnego, kraju i demarkacji pijarskiej;
  - m. w przyjmowaniu misji pijarskiej jako własnej;
  - n. w animowaniu pijarskiej wspólnoty wiary;
  - o. czując się częścią Szkół Pobożnych i współodpowiedzialnym za nie.
15. Zakon zobowiązuje się do:
  - a. dzielenia się pijarskim charyzmatem z Bractwem;
  - b. przyjmowania i uznawania tych, którzy przynależą do Bractwa za członków rodziny pijarskiej i stwarzania im okazji uczestniczenia w określonych momentach życia wspólnoty zakonnej;

- c. pomagania członkom Bractwa w formacji chrześcijańskiej i pijarskiej poprzez własne życie i tradycję zakonną;
  - d. towarzyszenia pijarską posługą kapłańską;
  - e. popierania uczestniczenia i przynależności zakonników do Bractwa;
  - f. ustanowienia okresowych spotkań Bractwa z demarkacją oraz Kongregacji demarkacyjnej z demarkacyjną Radą Bractwa.
16. Bractwo, wraz z Zakonem, wspiera pijarskie wspólnoty wiary zapraszając do nich osoby bliskie środowisku pijarskiemu, które tego pragną (osoby uczestniczące we wspólnej misji, współpracownicy, wychowankowie, itd.), do uczestniczenia w duchowości, życiu i misji w taki sposób, jaki w każdym przypadku uznają za odpowiedni.

Włączenie do Bractwa Szkół Pobożnych

17. Włączenie do Bractwa następuje:
- a. po przejściu odpowiedniego przygotowania formacyjnego;
  - b. na osobistą prośbę zainteresowanego kierowaną w oparciu o rosnącą, wewnętrzną i dojrzałą motywację;
  - c. po akceptacji przez Radę miejscową Bractwa poprzedzonej wcześniejszą konsultacją z odpowiedzialnymi za proces przygotowania;
  - d. w formie przyrzeczenia, jakie kandydat winien złożyć publicznie;
  - e. podczas wspólnotowej liturgii.
18. Po złożeniu przyrzeczenia wręcza się nowemu członkowi Bractwa znak przynależności do niego, który będzie służył zarazem jako znak członkostwa we wszystkich Bractwach Szkół Pobożnych i wszystkich dziełach Zakonu^{iv}.

Formuła Przyrzeczenia

19. Do złożenia przyrzeczenia można wykorzystać formułę następującą: "W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Przy pomocy Bożej zobowiązuję być członkiem Bractwa Szkół Pobożnych, aby naśladować Jezusa i żyć moim powołaniem w duchu św. Józefa Kalasancjusza. Zobowiązuję się w szczególności do:
- a. postępowania na drodze powołania chrześcijańskiego według charyzmatu pijarskiego,
  - b. bliższego poznawania Kalasancjusza, abym mógł żyć charyzmatem pijarskim,
  - c. współpracowania na rzecz lepszego świata i Kościoła,
  - d. przyczyniania się do wzrostu Szkół Pobożnych.
- Zobowiązuję się ponadto do przeżywania mego oddania w komunii z Bractwem Szkół Pobożnych w duchu wspólnego powołania. Łaska Boża, opieka Maryi i wstawiennictwo św. Józefa Kalasancjusza niech mnie zawsze podtrzymują w moim postanowieniu. Amen".
20. Dla osobistego i okresowego odnawiania Przyrzeczenia można użyć krótszej formuły, jak choćby tej: "Dziękuję Ci Ojcze za dar, jakiego mi udzieliłeś powołując mnie do Bractwa Szkół Pobożnych. Pomóż mi swoją łaską wytrwać w moim postanowieniu. Maryjo, Matko Szkół Pobożnych, św. Józefie Kalasancjuszu, bądźcie z naszym Bractwem".

Różnorodność powołań we współdzieleniu tego samego charyzmatu

21. Wspólne powołanie w Bractwie dopełnia się przez niezbędną różnorodność powołań, które zanurzone we wspólnym źródle posiadają specyficznie odmienne składniki. W pijarskiej rodzinie są różne powołania, które oprócz wspólnego rdzenia, mają elementy specyficzne.
22. Zakonnicy pijarzy przynależący do Bractwa są przede wszystkim członkami Zakonu i przynależność do niego wyrażają przez przeżywanie swego powołania i śluby, przynależność do wspólnoty zakonnej, itd.
23. Powołanie świeckich jest odmienne, zgodnie z elementami charakterystycznymi dla rodziny, ojcostwa/macierzyństwa, oddania zawodowego, charyzmatycznego włączenia, itd.

24. Członkowie Bractwa współdzielą charyzmat pijarski. Niektórzy mogą uczynić dalszy krok w swym powołaniu, uczestnicząc w Zakonie Szkół Pobożnych przez prawne związanie rozpoczynając sposób przynależności określony jako integracja charyzmatyczna i prawna^v.
25. Tę różnorodność wzbogaca się przez niezbędne posługi i pomoc potrzebne każdej wspólnotcie i misji chrześcijańskiej. Służą temu posługi, zlecenia, powierzenia i posłania.
26. Wypada w tym duchu wyróżnić szczególnie posługę duszpasterską kapłanów oraz inne możliwe, jak: zaangażowanie duszpasterskie świeckich, posługę wychowania chrześcijańskiego, zaangażowanie społeczne,...
27. Jest możliwe zaangażowanie bez przynależności do Bractwa, na określony czas lub z uwagi na sytuacje osobiste. Rada Bractwa będzie czuwać nad konkretną realizacją praktyką w takich przypadkach.

Codziennosc Bractwa: duchowosc, misja, zycie

28. Każda miejscowa wspólnota Bractwa pielęgnuje na swych spotkaniach modlitwę. W każdym tygodniu gromadzi się na Eucharystii w pijarskiej wspólnotcie wiary.
29. Członkowie Bractwa indywidualnie i wspólnie, na miarę swych możliwości, uczestniczą w misji pijarskiej w najbliższym otoczeniu i w całym Zakonie.
30. Jedną ze znaczących form uczestniczenia w posłannictwie są struktury i dzieła instytucjonalnej misji współdzielonej prowadzone przez Demarkację i Bractwa pijarskie. Mogą one przemienić się w formę wspólnotowej integracji charyzmatycznej i prawnej.
31. Każda miejscowa wspólnota Bractwa spotyka się okresowo, jeśli to tylko możliwe co tydzień, by dzielić się swą wiarą, formacją, życiem,... Uczestniczy wraz z Bractwem i wspólnotą zakonną w niektórych wydarzeniach. Każdego roku poszukuje okazji, aby wzrastać jako Bractwo Szkół Pobożnych (dni skupienia, spotkania, zjazdu).
32. Formacja członków Bractwa winna obejmować wymiar ludzki, duchowy, społeczny, teologiczny, pijarski, itd.

Wytrwanie w Bractwie Szkół Pobożnych

33. Należy ustanowić w Bractwie etap początkowy, w czasie którego przyrzeczenie ma charakter czasowy aż – po pewnym okresie i na podstawie rozeznania osobistego oraz przez Bractwo – każda osoba będzie mogła podjąć decyzję o definitywnym włączeniu się w Bractwo. Ta ostateczna opcja jest kolejnym krokiem w osobistym procesie oraz ważnym znakiem w Bractwie.
34. Aby być wiernym swemu zobowiązaniu członkowie Bractwa będą często odnawiać złożone Przyrzeczenie.
35. Przynajmniej raz w roku wszyscy członkowie Bractwa, wobec wspólnoty, podczas odpowiedniej celebracji, odnowią swoje Przyrzeczenie.

Wystąpienie z Bractwa Szkół Pobożnych

36. Z inicjatywy własnej lub Bractwa przyrzeczenie można anulować.
37. Jeśli członek Bractwa, po poważnym rozważeniu, pragnie zakończyć swoje zobowiązanie, przedstawi swą decyzję Radzie miejscowej Bractwa, która – w zależności od sytuacji – może poprosić go o odłożenie decyzji. Po rozeznaniu przedkłada decyzję na piśmie.
38. Rada demarkacyjna, na wniosek Rady miejscowej, po sprawdzeniu powodów może wykluczyć członka Bractwa. Zanim jednak podejmie taką decyzję wykorzysta wszystkie możliwości, aby trudności rozwiązać na drodze dialogu.

III. ORGANIZACJA W BRACTWIE

Podstawowe struktury Bractwa Szkół Pobożnych

39. Bractwo jest prywatnym stowarzyszeniem wiernych złączonym z charyzmatem pijarskim^{vi}, które zostało za takie uznane przez Zakon Szkół Pobożnych i ewentualnie również przez Ordynariusza miejsca.
40. Bractwo
  - a. zobowiązuje się żyć Ewangelią zgodnie z charyzmatem pijarskim;
  - b. rozwija ducha wspólnotowego i braterskie relacje rozumiane jako wzajemna pomoc;
  - c. bierze odpowiedzialność za etapy stopniowej formacji i zaangażowania;
  - d. utrzymuje ściśle kontakty z innymi Bractwami i z Zakonem Szkół Pobożnych, by karmić się tym samym duchem;
  - e. posiada wśród swych członków przynajmniej jednego pijara;
  - f. z punktu widzenia organizacyjnego rządzi się autonomicznie, ale zarazem w sposób powiązany we wszystkim, co konieczne, z życiem Demarkacji.
41. Bractwa ustanawia się jako demarkacyjne, chociażby istniały tylko w jednym miejscu. Mogą posiadać swoją organizację miejscową, jeśli ich liczba i okoliczności tego się domagają.
42. Przed ich ukonstytuowaniem zostaną opracowane przepisy, które w zgodzie z niniejszym dokumentem zdefiniują Bractwo demarkacyjne. Powinny one zostać zaakceptowane przez właściwego Przełożonego po zaakceptowaniu przez Radę Generalną Bractwa.
43. Organizacja Bractw będzie efektem zaangażowanego udziału ich członków oraz połączeniem propozycji indywidualnych i wspólnotowych przy niezbędnej jedności i spójności z niniejszym dokumentem. Bractwa będą funkcjonować według zasady pomocniczości. I tak:
  - a. Dokumenty początkowe Bractwa zostaną wypracowane przy udziale osób, które uczestniczą w procesie prowadzącym do jego utworzenia. Późniejsze zmiany będą posiadać aprobatę jego członków oraz właściwego Przełożonego demarkacyjnego, po zaakceptowaniu przez Radę Generalną Bractwa.
  - b. Sposób zorganizowania się wspólnoty miejscowej zależy od rozstrzygnięć lokalnego zgromadzenia członków Bractwa potwierdzonych niezbędną aprobatą Rady Demarkacji.
  - c. Organizacja na poziomie całego Zakonu będzie wypracowana podczas spotkania Rad Demarkacji i zaakceptowana przez Ojca Generała wraz z jego Kongregacją.

Ustanowienie Bractwa demarkacyjnego Szkół Pobożnych

44. Warunki oraz kroki niezbędne do ustanowienia Bractwa demarkacyjnego są następujące:
  - a. skierowanie prośby przez grupę osób do Przełożonego demarkacji;
  - b. poparcie udzielone tej prośbie ze strony którejś ze wspólnot zakonnych;
  - c. akceptacja dana przez Radę Bractwa Generalnego dla procesu formowania się i dokumentów określających Bractwo;
  - d. akceptacja Przełożonego Wyższego demarkacji, właściwego terytorialnie;
  - e. przyrzeczenie złożone przez każdego członka i wyznaczenie odpowiedzialnych;
  - f. zatwierdzenie dokumentów określających Bractwo.
45. Przełożony demarkacji ma prawo, po wcześniejszej konsultacji z Radą generalną i wyczerpaniu odpowiednich środków dialogu, wycofać zgodę na Bractwo w jego demarkacji.

Organizacja miejscowa Bractwa Szkół Pobożnych

46. Codzienne życie Bractwa spełnia się w każdej małej wspólnotie. Jeśli tylko liczebność osób i wspólnot na to pozwala, ustanawia się Bractwa Lokalne w każdej miejscowości. Jeśli nie jest to możliwe, wspólnota może zostać dołączona do innego, bliskiego mu Bractwa miejscowego bądź po prostu do Bractwa demarkacyjnego.

47. Bractwo miejscowe winno zawsze być faktycznie powiązane z właściwą mu demarkacją zakonną. To związanie wyraża się przez uczestniczenie i przynależność do niego niektórych zakonników i desygnowanie przez Przełożonego Wyższego zakonnika, by wchodził w skład właściwej Rady miejscowej.
48. Każda miejscowa wspólnota Bractwa posiada wybranego animatora, którego sposób wyboru i czas działania zostaną ustanowione przez tych, którzy należą do tej wspólnoty i Radę miejscową, jeśli jest powołana.
49. Jeśli na Bractwo miejscowe składa się wiele małych wspólnot, ustanowi się Radę Bractwa miejscowego, na czas i według przyjętych zasad. Właściwy Przełożony Wyższy desygnuje zakonnika, by był członkiem tejże Rady.
50. Ostateczną odpowiedzialność za wspieranie i promowanie Bractwa na poziomie lokalnym ponosi Rada miejscowa w jedności z Radami Bractwa – demarkacyjną i generalną – i z właściwym jej Przełożonym demarkacji.

Organizacja demarkacyjna

51. Organizacja demarkacyjna zostaje określona w dokumentach początkowych już w chwili utworzenia pierwszego Bractwa.
52. Jeśli w jakiejś demarkacji liczba Bractw miejscowych jest wystarczająca, wybierze się w trybie i czasie przyjętym, Radę demarkacyjną, której członkiem będzie również zakonnik Szkół Pobożnych wyznaczony przez właściwego Przełożonego.
53. Rada ta koordynuje działania Bractw Demarkacji w powiązaniu z Kongregacją demarkacyjną i z Radą generalną Bractwa. Do niej należy również ustanowienie form koordynacji i komunikacji między Bractwami a właściwą im demarkacją.
54. Rolę posług, szczególnie duszpasterskich, należy ująć organizacyjnie w taki sposób, by oba elementy, wspólnotowy i posłanniczy z posłannictwem, wzajemnie się umacniały.

Organizacja generalna

55. Bractwa Szkół Pobożnych z całego Zakonu składają się na Bractwo generalne Szkół Pobożnych, które jest koordynowane przez Radę generalną. Użyteczne może być wybranie Koordynatora Bractwa generalnego, Sekretarza i Administratora.
56. Do Zgromadzenia Bractwa generalnego należą członkowie wszystkich Rad demarkacyjnych. Zbiera się ono przynajmniej raz na sześć lat.
57. Spośród nich wybierze się cztery osoby, do których dołączy jeden członek Bractwa wybrany przez Ojca Generala, by wspólnie utworzyli Radę generalną.
58. Rada generalna koordynuje i wspiera życie i działanie Bractwa generalnego, w ścisłej łączności z Ojcem Generalnym Szkół Pobożnych i jego Kongregacją.
59. Do kompetencji Ojca Generala należy, jeśli będzie to właściwe, ustanowienie na poziomie Zakonu Bractwa jako stowarzyszenia prywatnego i zwrócenie się do Stolicy Świętej o jego aprobatę.
60. Na Ojcu Generale, ostatecznie, spoczywa obowiązek czuwania, aby Bractwo żyło i działało w duchu prawdziwie pijarskim.

A. M. P. I

ⁱ Interesującym i znaczącym sposobem współpracy były tzw. Kongregacje dla dorosłych, założone przez Kalasancjusza, do których zapisywali się rodzice uczniów uczęszczających do Szkół Pobożnych. Sam Kalasancjusz postanowił wręczyć „Dyplom Braterstwa” najwierniejszym współpracownikom w jego dziele, przez co włączał ich w rodzinę kalasantyńską i czynił uczestnikami jej dóbr duchowych. Kontrakt zawarty między Kalasancjuszem i Venturą Sarafeliinim w: Sántha: S. José de Calasanz. Obra pedagógica, BAC 159, Madrid 1984, s. 144.

ii Adhortacja apostolska Jana Pawła II, Vita Consecrata, nr 54.

iii Laikat w Szkołach Pobożnych, nr 22.

iv Może to być odznaka i karta członkowska

v Laikat w Szkołach Pobożnych, 23

vi Chodzi o sposób integracji charyzmatycznej opisany w pkt. 22 „Laikatu w Szkołach Pobożnych”. Kapituła Generalna 1997